

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПРАКТИКИ**

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
Галузь знань 24 Сфера обслуговування
Спеціальність 242 туризм
Освітньо-професійна/наукова програма: «Туризм»

Робоча програма виробничої професійно-орієнтованої практики. – Одеса: ОНУ, 2022. – 15 с.

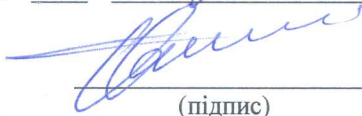
Розробник:

Приходько Зоя Володимирівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Олександр ТОПЧИВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ "Туризм"

_____

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від "2" вересня 2022 р.

Голова НМК

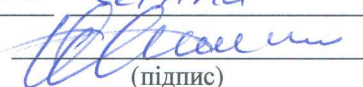

_____ (підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 1 від "30" серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Олександр ТОПЧИВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)

Опис професійно-орієнтованої практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної практики	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 6 годин – 180 змістових модулів – 1	Галузь знань <u>24</u> <u>"Сфера обслуговування"</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>242 «Туризм»</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший</u> <u>(бакалаврський)</u>	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	-
		<i>Семестр</i>	
		6-й	-
		<i>Лекції</i>	
		- год.	- год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		- год.	- год.
		<i>Лабораторні</i>	
		- год.	- год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		180 год.	- год.
Форма підсумкового контролю: <i>залік</i>			

Зміст

Вступ

1. Мета і завдання практики
2. Організація проведення практики
3. Зміст практики
4. Методичне забезпечення
5. Форми та методи контролю.
6. Підведення підсумків практики
7. Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси

Вступ

Професійно-орієнтована практика студентів курсу спеціальності 242 «туризм» передбачена навчальним планом освітньо-наукової програми освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» після шостого семестру навчання. Професійно-орієнтована практика передбачає поглиблення теоретичних знань, вмінь і навичок, здобутих під час навчання.

Виробнича професійно-орієнтована практика для студентів 3 курсу ОПП «Туризм» в VI семестрі триває 4 тижні, є складовою частиною навчально-виховного процесу, одним із основних етапів практичної підготовки студентів геолого-географічного факультету зі спеціальності 242 «Туризм». Професійно-орієнтована практика є логічним продовженням навчальної практики «Вступ до фаху» та навчально-організаційної практики. Вона дає можливість поглибити й закріпити теоретичні знання з дисциплін «Географія туризму», «Організація туризму», «Маркетинг в туризмі», «Менеджмент в туризмі», «Облік і аудит в туризмі», «Туристичне краєзнавство Одещини», «Туристично-рекреаційні ресурси України», «Інформаційні системи і технології в туризмі», «Туристична картографія», а також сформувати вміння та навички проведення польових досліджень, збору краєзнавчого туристичного матеріалу, узагальнення зібраної інформації, аналізу профілю спеціалізації туристичних дестинацій.

Основними настановами проведення практики є ознайомлення з діяльністю фахових підприємств, закріплення теоретичних знань, поглиблення професійної орієнтованості студента, збір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи бакалавра.

В процесі проходження виробничої практики студенти мають набути як загальні, так і фахові компетентності, передусім, пов'язані з комунікацією, колективною роботою, фахові навички організаційного характеру.

1. Мета та завдання практики

Мета виробничої професійно-орієнтованої практики полягає у закріпленні знань й опануванні практичних навичок з організації виробничо-обслуговуючої та виробничо-організаційної діяльності на підприємствах індустрії туризму та в органах державного управління туризмом, в громадських організаціях туристичного профілю.

Основні **завдання** практики: ознайомлення з практичною виробничо-організаційною діяльністю на підприємстві індустрії туризму, в органах державного управління туризмом чи в громадській організації сприяння розвитку туризму і їх демонстрація під час проходження практики; закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці; засвоєння польових і камеральних методів дослідження туристичних об'єктів; ознайомлення студентів з сучасним станом туристичної індустрії та ринку туристичних послуг у регіоні дослідження; підготовка щоденника і звіту практики, виконання індивідуальних завдань.

Процес проходження практики спрямований на формування елементів наступних **компетентностей (К)**:

- K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- K05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;
- K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- K07. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- K08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- K09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- K11 Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- K12. Навички міжособистісної взаємодії;
- K13. Здатність планувати та управляти часом;
- K14. Здатність працювати в команді та автономно;
- K21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
- K22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;
- K23.Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах;
- K25. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку;
- K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці;
- K29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Програмні результати навчання (ПР):

- ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.
- ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;
- ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;
- ПР09. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;
- ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);
- ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами

туристичних послуг;

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей;

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Студенти під час проходження виробничої практики повинні **ознайомитися**:

- з методологію статистичного обліку туристичної діяльності;
- з особливостями ринків готельних і туристичних послуг;
- з необхідним документаційним супроводом діяльності підприємства;

навчитися:

- самостійно вирішувати типові задачі, які притаманні видам діяльності, відповідно до посад, на яких може працювати випускник ОНУ спеціальності 242 «Туризм»;

- демонструвати професійні уміння і навички для прийняття самостійних рішень під час конкретних ситуацій, що виникають на підприємствах в сучасних умовах тощо;

вміти:

- користуватися статистичними базами даних;

- здійснювати дослідження регіональних ринків туристичних послуг;

- використовувати комунікативні навички і технології, ініціювати запровадження методів комунікативного менеджменту в практику діяльності суб'єктів туристичного бізнесу;

- застосовувати на практиці теорії та методології системи наук, які формують туризмологію.

-

2. Організація проведення практики

Базами практики виступають кафедра економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова, турагенції м. Одеси ("MON A TUR", "ЕДЕМ", "Пальміра Діскавері Клуб") та Туреччини (туроператори "Tantur Turizm Seyahat A.Ş. 'TUI Türkiye'" та "Kilit Global Tourism"), а також Управління туризму, рекреації та курортів ООДА. В ході практики студенти відвідують підприємства індустрії туризму, органи державного управління чи громадські організації, розташовані в м. Одесі, беруть участь в екскурсіях по м. Одесі. Програмою передбачено проведення екскурсій, камеральної обробки матеріалів екскурсій в аудиторії, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань студентами.

У перший за наказом день практики студенти збираються на установчу конференцію для загального інструктажу проведення практики, ознайомлюються з розкладом зустрічей, отримують завдання, оформляють первинну документацію. Студенти закріплюються за кафедрою економічної та соціальної географії та туризму і за підприємствами туристичної сфери, органами державного управління і громадськими організаціями для проходження практики. Завдання кожному студенту складається індивідуально. Зміст завдання повинен урахувувати конкретні умови та можливості студента, відповідати цілям і завданням навчального процесу.

Керівники практики від університету:

- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідні документи;

- розробляють індивідуальні завдання для студентів-практикантів, ознайомлюють їх з програмою, цілями та завданнями практики;

- інформують студентів про порядок звітності з практики, а також документальне забезпечення;
- у разі виявлення недоліків в організації практики своєчасно їх усувають;
- у складі комісії приймають заліки з практики;
- подають завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Обов'язки студентів-практикантів:

- до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно розпочати роботу згідно розкладу практики;
- звертатися до керівника практики, завідувача кафедри з усіх питань, що виникають під час її проходження;
- у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівника;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- вести щоденник практики, а після її завершення подавати щоденник разом із звітом керівнику практики;
- своєчасно скласти залік з практики.

Залежно від надзвичайних обставин форма проведення практик може бути змінена на змішану та/або з використанням дистанційних технологій.

3.Зміст практики

Стажування за фахом передбачає детальне ознайомлення з діяльністю підприємства з метою вивчення специфіки організації його роботи, особливостей ведення бізнесу та комунікацій з клієнтами, партнерами й іншими контактними аудиторіями, визначення сучасних тенденцій та перспектив розвитку сегмента ринку, на якому працює підприємство.

Програма стажування за фахом на підприємстві наведена в табл. 1. Відповідно до програми стажування студент має дотримуватись послідовності викладення матеріалу у звіті.

Таблиця 1.

Зміст основних етапів професійно-орієнтованої практики

Основні етапи та їх зміст	Тривалість практики, дні
1. Загальна характеристика підприємства	6
1.1. Організаційні питання проходження практики: оформлення на практику, інструктаж з техніки безпеки, охорони праці, правил протипожежної безпеки: складання графіка проходження практики від підприємства.	2
1.2. Загальні відомості про підприємство: найменування підприємства, режим роботи, спеціалізація, форма власності, правовий статус, реквізити. Складання паспорту підприємства.	4
2. Оцінка потенціалу підприємства	14
2.1. Аналіз ринкової позиції підприємства	5
2.2. Оцінка системи менеджменту персоналу	5
2.3. Аналіз інформаційного та інноваційного потенціалу підприємства	4
3. Індивідуальне завдання	5

4. Оформлення результатів практики	3
Оформлення звіту	2
Захист звіту	1
Разом	28

Після ознайомлення з діяльністю підприємства, формування бачення його діяльності, складання короткої характеристики, студенту слід звернути увагу на оцінку потенціалу підприємства.

Оцінка потенціалу підприємства туристичного бізнесу – це пошук сукупності характеристик, показників і властивостей, що дозволяють достатньою мірою описати підприємство й оцінити його можливості щодо задоволення відповідної потреби в характерних і супутніх туристичних товарах і послугах й можливості досягнення поставлених цілей суб'єктом бізнесу, оцінка потенціалу підприємства туристичного бізнесу передбачає аналіз ринкової (конкурентної) позиції, оцінку системи менеджменту персоналу, аналіз інформаційного та інноваційного потенціалу підприємства. Отже, на основі результатів оцінки потенціалу підприємства студент повинен висунути перспективні цілі, виробити раціональну стратегію з їх досягнення.

Аналіз конкурентних позицій підприємства туристичного бізнесу щодо виробництва і реалізації окремих видів туристичного (готельного, ресторанного) продукту передбачає дослідження стану ринку послуг, включених у комплексне обслуговування, та порівняння зі станом на ринку інших товарів і послуг, визначення порівняльних параметрів на аналогічні послуги. Мета аналізу конкурентних позицій підприємства - визначити положення підприємства на галузевому ринку, виявити позитивні і негативні фактори, які можуть вплинути на формування та розвиток елементів потенціалу у конкурентному середовищі.

Для проведення даного аналізу студенту потрібно застосовувати такі прикладні прийоми і методи: STEP - аналіз; SWOT - аналіз; SPACE - аналіз та інші.

Оцінка системи менеджменту персоналу являє собою процес визначення ефективності виконання працівниками своїх посадових обов'язків і реалізації цілей організації. Під час проходження практики студент має визначити ступінь кваліфікації персоналу, а також виявити рівень їх потенційних можливостей з метою оцінки перспектив зростання та ротації. Слід розробити календар кадрових заходів, необхідних для досягнення цілей кадрової політики і підвищення сервісу на підприємстві. Дану оцінку потрібно робити за допомогою таких методів як: анкетування, класифікації, описовий, порівняння по парам, порівняння рейтингів, порівняльних анкет, інтерв'ю, тестування та інших.

Основними завданнями формування інформаційного та інноваційного потенціалу підприємства є визначення його оптимальної структури з урахуванням змін ринкового середовища через прискорення практичних дій щодо впровадження нововведень, а також стратегій розвитку самого підприємства. Під час практики студент повинен проаналізувати інформаційні джерела, інформаційне забезпечення та інновації, які використовує підприємство, надати їм загальну характеристику.

Останнім етапом практики є **індивідуальне завдання**. Індивідуальне завдання розробляється керівником практики і видається кожному здобувачу вищої освіти. Зміст індивідуального завдання враховує конкретні умови та можливості підприємства (організації, установи), відповідає меті і завданням освітнього процесу.

Метою індивідуального завдання є:

- набуття здобувачами вищої освіти навичок самостійної роботи зі збору, обробки практичного матеріалу та узагальнення її результатів шляхом підведення підсумків та внесення пропозицій;
- стимулювання прагнень здобувачів ВО до науково-дослідної роботи;
- формування власної думки при оцінці конкретних господарських ситуацій та

прийнятті управлінських рішень.

Перелік індивідуальних завдань конкретизується і уточнюється під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики.. Виконання індивідуального завдання передбачає збір і обробку інформації згідно з розробленою тематикою. Виконане індивідуальне завдання включається до звіту. Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть у подальшому бути використані для виконання курсової або дипломної роботи (проекту), для підготовки доповіді, статті або з іншою метою за узгодженням з кафедрою та базою практики.

Екскурсії під час практики проводяться з метою здобуття студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління, з метою надбання практичних навичок в організації екскурсійних послуг й оволодіння основними прийомами екскурсійної методики та розширенні теоретичного кругозору. Студенти відвідують музеї міста Одеси, в т.ч. історико-краєзнавчий, музей Степова Україна, музей західного і східного мистецтва, археологічний, художній, літературний музеї та інші.

При проведенні практики дистанційно керівник практики організовує зустрічі з представниками туристичних підприємств у режимі відеоконференції. Онлайн-зустрічі з представниками туристичних підприємств передбачають ознайомлення з роботою конкретного туристичного підприємства та його особливостями; безпосереднє спілкування з фахівцем і можливість задати питання сприятиме закріпленню теоретичних знань і поглибленню професійної орієнтованості студентів.

4.Методичне забезпечення

Наскрізна програма практики студентів освітньої програми «Туризм» (ступінь вищої освіти «бакалавр»); робоча програма та силабус навчальної організаційної практики; індивідуальні завдання; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю, підручники і навчальні посібники, періодичні та інтернет-джерела, статистичні збірники, матеріали бібліотек, музеїв, архівів, презентації, ілюстративно-демонстраційні засоби, програмне забезпечення.

5.Форми та методи контролю

Під час проходження практики студентами використовується система поточного та підсумкового контролю виконання окремих частин та усієї програми практики.

Робота студентів контролюється керівниками практики від кафедри. Керівники проводять контроль за відвідуванням студентами баз практики, дотримання ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно до встановленого графіку, що фіксується студентами в щоденниках з практики. Перевіряються поточні записи виконаних завдань програми, а також підсумковий звіт з практики.

Поточний контроль студентів здійснюється шляхом оцінювання якості виконаних робіт та усного опитування під час практичних занять та екскурсій. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Основна форма контролю – щоденник практики, у якому наведено всі види робіт, виконаних практикантом, час, на них потрачений, основні результати цих робіт.

Підсумкова форма звітності здобувача вищої освіти за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого керівником практики. Керівник практики може розділяти групу на бригади, кожна з яких здає один груповий звіт, за кожним студентом в бригаді закріплюється один чи кілька розділів. Письмовий звіт разом із щоденником практики подається на рецензування керівнику практики.

Вимоги до звіту. Звіт має містити відомості про виконання усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Звіт про проходження практики подається в обсязі не менше 30 сторінок

машинного тексту. Набір тексту звіту здійснюється у форматі Microsoft Word шрифтом № 14 (Times New Roman) на папері формату А-4; поля: верхнє, нижнє та праве – 2см, ліве – 3 см.; інтервал – 1,5 см.; абзац – 1,25 см. Номерація сторінок починається з третьої сторінки (вступ) у правому верхньому куті. Кожний розділ з нової сторінки.

Звіт захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній завідувачем кафедри. До складу комісії входять керівник практикою від факультету та керівник практики від кафедри. За можливістю керівник від бази практики може взяти участь у проведенні заліку на громадських засадах. Комісія приймає залік у здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або на кафедрі протягом перших десяти днів після закінчення практики. Захист практики, яка проходить улітку – протягом перших 10 днів вересня. При виставленні оцінки студенту враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

При проходженні практики у дистанційному форматі контроль здійснюється керівником практики від кафедри шляхом постійних контактів зі студентами, проведення відеозустрічей, телефонних розмов, роботи у соціальних мережах, мережі Viber тощо.

6. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

До захисту звітів з практики допускаються студенти, що виконали програму практики відповідно до календарного плану, що представили звіти з індивідуальними завданнями, заповнений щоденник. Звіти повинні бути представлені керівникам практики від підприємства на перевірку не пізніше як за 3 дні до закінчення практики. За результатами перевірки звіту керівник ухвалює рішення про допуск його до захисту або повертає студентові на доопрацювання відповідно до вказаних зауважень. Звіт з практики студентом захищається у комісії, призначеній завідувачем кафедри із диференційованою оцінкою. До складу комісії входять викладач - керівник практики від кафедри і, за можливістю, від бази практики.

Оцінка за практику складається за середньою сумарною оцінкою двох керівників практики і вноситься у відомість захисту звіту з практики, в залікову книжку та індивідуальний навчальний план студента за підписом голови комісії.

Результати практики відображаються у звіті про проходження студентами виробничої практики, що підписується завідувачем кафедри економічної та соціальної географії і туризму і до навчального відділу.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки;	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно

	самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вмє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та підсумковий контроль					Сума балів
Виконання завдань практики	Оформлення звіту	Виступ з доповіддю на захисті практики	Презентація результатів	Відповіді на питання	100
50	20	10	10	10	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7.Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси

Основна література

1. Афанасьєв О. Є., Троценко О. В. Краєзнавча практика: навчальний посібник. Д.: Моно-Літ, 2011. 126 с.
2. Колотуха О.В., Щербатюк Н.І. Організація краєзнавчо-туристської діяльності: Навчальний посібник. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2012. 186 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2009. – 206 с.
4. Любіцева О. О. Методика розробки турів: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 104 с.
5. Любіцева О., Панкова Є., Стафійчук В. Туристичні ресурси України: навч. посібник. К.: Альтерпрес, 2007. 369 с.
6. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Планування туристичної діяльності: підручник. К.: Знання, 2010. 310 с.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник / за ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с
8. Писаревський І. М., Погасій С. О., Покоłodна М. М. Організація туризму: підручник. Харків: ХНАМГ, 2008. 541 с.
9. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків. нац. ун-т міського гос-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2017, 180 с.

10. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки. Навчальний посібник. Одеса : Бондаренко М.О., 2022. 280 с.

Додаткова

1. Браславська О. В. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Умань : Візаві, 2014. 214 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці, 2003. 300 с.
3. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб. К.: Знання, 2011. 334 с.
4. Колотуха О.В. Спортивні рекреаційно-туристські ресурси України. К.: Федерація спортивного туризму України, 2006. – 208 с.
5. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. К. : Альтерпрес, 2009. 351 с.
6. Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Розвиток наукових підходів до просторової організації рекреації та туризму. Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 7-8 травня, 2019 р.). Тернопіль: СМП "Тайп", 2019. С. 174-179
7. Тімець О. В. Краєзнавство. Рекреація. Туризм: навч. посібник-практикум. Умань : Візаві, 2010. 75 с.
8. Топчієв О. Г., Коломієць К. В., Сич В. А., Яворська В. В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища: Монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 332 с.
9. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В. Напрями систематизації рекреаційних благ. Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. 2020. Том 25. Вип. 2 (37). С. 199-212.
10. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Принципи і методи кваліметричної оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу. Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. 2022. Том 27. Випуск 1(40). С. 114-129.
11. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. К., 2000. 338 с.
12. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. К.: Знання, 2008. 310 с.
13. Яремчук І. Л. Туристичне краєзнавство: науково-методичний посібник для студ. спец. "Туризм". Умань: ПП Жовтий, 2011. 122 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека Одеського національного університету імені Іллі Мечникова - <http://lib.onu.edu.ua>
2. Одеська національна наукова бібліотека - odnb.odessa.ua)
3. Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. С. Грушевського - <http://biblioteka.od.ua>

Нормативні матеріали

1. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про туризм” від 18 листопада 2003 р. № 1282 // Урядовий кур’єр. - 2003. - 25 груд. (№ 244) - С. 15-19.
2. ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». - Режим доступу: http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF
3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р . No 93. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

4. Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова. Затверджено на засіданні Вченої ради ОНУ імені І.І.Мечникова 19.12.2017 р., протокол № 4

5. Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Затверджено на засіданні Вченої ради ОНУ імені І.І.Мечникова 24 січня 2017 р., протокол № 5

6. Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2017 - 2020 рр. Офіційний сайт Одеської обласної ради [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://oda.odessa.gov.ua/statics/pages/files/5a58d0f18f339.pdf>

7. Туристична діяльність в Україні. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_td_2017.pdf

8. Сайт Головного управління статистики в Одеській області [Електроннийресурс] – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>

9. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження від 16 березня 2017 р. N 168-р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>